

Výukový materiál zpracovaný v rámci operačního programu **Vzdělávání pro konkurenceschopnost**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Registrační číslo: CZ.1.07/1. 5.00/34.0084

Šablona: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Sada: 2 B

Číslo: VY_32_INOVACE_MYS_4ROC_08

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

Předmět: **MYSLIVOST**

Ročník: **4**

Anotace: Seznámení žáků s mysliveckými tradicemi

Klíčová slova: Lovecké průpovídky, pověry, myslivečtí patroni, červen, měsíc myslivosti, myslivcův běh života

Výukový zdroj: Prezentace Microsoft PowerPoint 2010

Typ interakce: Kombinovaná - výkladová prezentace s otázkami pro žáky

Jazyk: Čeština

Datum: 20. 9. 2012

Autor: Ing. Petr Ťulpík

Adresa školy: Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

Myslivecké tradice

- a) Trestání provinění při lovech**
- b) Lovecké pokřiky**
- c) Myslivecké průpovídky**
- d) Myslivecké pověry**
- e) Myslivečtí patroni**
- f) Myslivecké pověsti**
- g) Lidová tvorba slovesná a výtvarná**
- h) Červen, měsíc myslivosti**
- i) Myslivcův běh života**

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

a) Trestání provinění při lovech

- ☐ provádělo se v minulosti svérázným způsobem
- ☐ lovec, který se dopustil nějakého prohřešku proti mysliveckým pravidlům, se musel položit přes ulovený kus spárkaté zvěře, a byl vyplacen třemi ranami plochou stranou sekáče (nikoliv tesáku) na sedací část; toto bylo provázeno patřičnými průpovídkami a troubením

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

b) Lovecké pokřiky

- ☐ pokřiky lovců a jejich pomocníků při spatření zvěře
- ☐ "Tajo!" - při spatření jelena
- ☐ "Wallo!" při blížící se černé zvěři
- ☐ "Harro!" upozornění na zajíce
- ☐ "Tiro!" přitahující pernatá zvěř
- ☐ Ho-Rüd-Ho," pobídka smečky psovodem při lovu černé zvěře
- ☐ Dnešní "Horrido" je používáno v německých jazykových oblastech
- ☐ myslivci – jelenáři jako slavnostní zvolání

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

c) Myslivecké průpovídky

- ☐ různé starší i novější slovesné útvary jako rýmovaná přísloví a pranostiky, epigramy, veršovánky, veršované říkanky, i žertovné hádanky a pod., zabývající se zvěří, lovectvím a dalšími obory myslivosti, obvykle s poučným obsahem
- ☐ v dřívějších dobách běžně užívané, sloužily více účelům
- ☐ při lovu, případně před jeho zahájením a po ukončení
- ☐ bývaly poučné a myslivec si v nich osvojoval obecně uznávaná pravidla
- ☐ další sloužily k vzájemné identifikaci, k dorozumění

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

d) Myslivecké pověry

- ☐ dle prastaré víry byl les sídlem různých duchů a strašidel, ba i samého ďábla, který se často zjevoval právě v mysliveckém úboru
- ☐ myslivci sami ještě posilovali víru, že dovedou vládnout nadpřirozenými prostředky, aby si tak usnadnili ochranu lesa, zabránili pytláctví a lesnímu pychu
- ☐ zvlášť v barokní době bujely nejrůznější pověry o působení nadpřirozených sil (čarostřelectví, nošení talismanů a amuletů, nejrůznější kouzelné recepty na přilákání zvěře, na nechybujícnost při střelbě, na dosažení nezranitelnosti ba i neviditelnosti aj.) a o nadpřirozených jevech (divý lovec, vlkodlak, bájná zvířata jako jednorožec aj.).
- ☐ bylo tradováno mnoho pověr či omylů o zvěři, pramenících z neznalosti (např. zajíci s parůžky)
- ☐ části těla zvěře se uplatňovaly i v pověřčivém léčitelství

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

e) Myslivečtí patroni

- ☐ dávní lovci připisovali úspěchy při lovu působení nadpřirozených sil
- ☐ starověké kultury - bohové lovu, např.
 - ☐ v antickém Římě Diana
 - ☐ v Řecku Artemis
- ☐ křesťanství nahradilo postavy pohanských bohů osobami svatých, a tak i lovci a myslivci obdrželi svého mysliveckého patrona
- ☐ do 2. století n. l. se klade vznik legendy o svatém Eustachovi
- ☐ v 8. století žil biskup Hubert, později svatý
- ☐ oběma se měl zjevit při lovu jelen s křížem mezi parohy (vlastně symbol setkání s pravou tj. křesťanskou vírou), což způsobilo jejich obrat k náboženskému životu
- ☐ do našich zemí se **kult sv. Eustacha dostal v 16. století (je uctíván 20. září)**, od 18. století byl však postupně zatlačován **kultem sv. Huberta (slavíme 3. listopadu)**
- ☐ památce obou světců jsou i u nás zasvěceny kapličky, zvláště na loveckých zámcích, je zachována řada soch a obrazů apod.

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

f) Myslivecké pověsti

- ☐ zvěř, lov, myslivost, lovci a myslivci se objevují v:
 - ☐ bajkách
 - ☐ pohádkách
 - ☐ mýtech
 - ☐ legendách a pověstech mnoha národů i u nás
- ☐ všechny kraje naší vlasti jsou více či méně bohaté na rozmanité myslivecké pověsti včetně zkazek o čarostřelcích, divých lovcích aj.

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

g) Lidová tvorba slovesná a výtvarná

- ☐ lovecké či myslivecké motivy se objevují v lidové kultuře od nepaměti
- ☐ lidová slovesnost - výskyt těchto motivů v našich rčeních a příslovích, v pranostikách, hádankách, lidových říkadlech a hrách, ve výročních obyčejích a lidových zábavách, v národních písních
- ☐ výtvarná lidová kultura - bohatá na motivy zvěře, lovu a postavy myslivců - nejrůznější předměty užitkové i ozdobné, zhotovované z rozmanitých materiálů - dřeva, kovu, textilu, kůže, parohoviny aj.
- ☐ lovecké písemnictví odborné i beletristické - od řecké a římské antiky
- ☐ myslivost a hudba - trubení při lovech, slavnostních i smutečních příležitostech

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

h) „Červen - měsíc myslivosti a ochrany přírody“

- ☐ od 1959 významná tradice, celostátní propagační akce, založená tehdejší ČSMJ
- ☐ je to měsíc, v němž vše živé ve volnosti potřebuje největší péči a ochranu

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

i) Myslivcův běh života

- ☐ prožití významných životních mezníků „myslivecky“
- ☐ možno tak - za jistých ceremoniálů - myslivecky slavit
 - ☐ svatbu
 - ☐ křtiny
 - ☐ významná životní jubilea
 - ☐ s mysliveckými poctami je možno uspořádat i rozloučení se zesnulým myslivcem

Myslivecké zvyky, zvyklosti, obyčeje a tradice

Kontrolní otázky

- 1. Jak trestáme provinění při lovech?**
- 2. Lovecké pokřiky**
- 3. Myslivecké průpovídky**
- 4. Myslivecké pověry**
- 5. Myslivečtí patroni**
- 6. Myslivecké pověsti, lidová tvorba slovesná a výtvarná**
- 7. Červen, měsíc myslivosti**
- 8. Myslivcův běh života**

Zdroje

HROMAS, Josef a kolektiv. *Myslivost*. Písek: Matice lesnická, 2008, ISBN 978-80-86271-00-2.

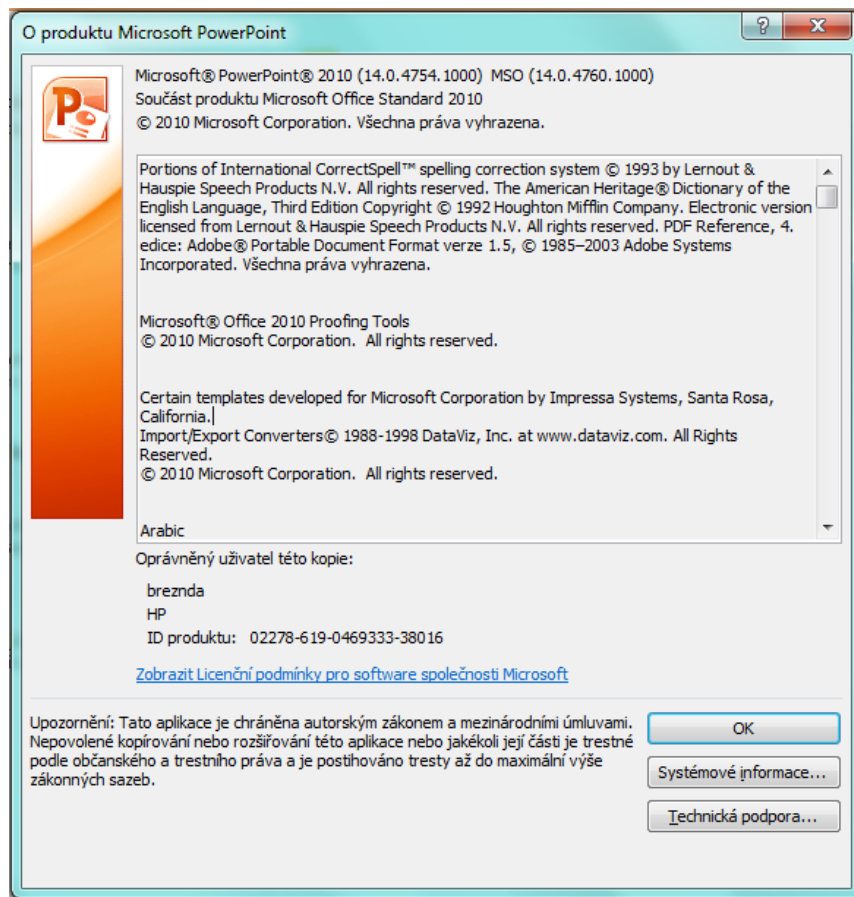
Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1983

Forst Pavel a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1975

Bergl Jaroslav a kolektiv. *Myslivost*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1984

Mottl Stanislav a kolektiv. *Myslivecká příručka*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1970

Zdroje

**Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Ing. Petr Ťulpík.
Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.**